

GAZİANTEP

DAI

Kültür

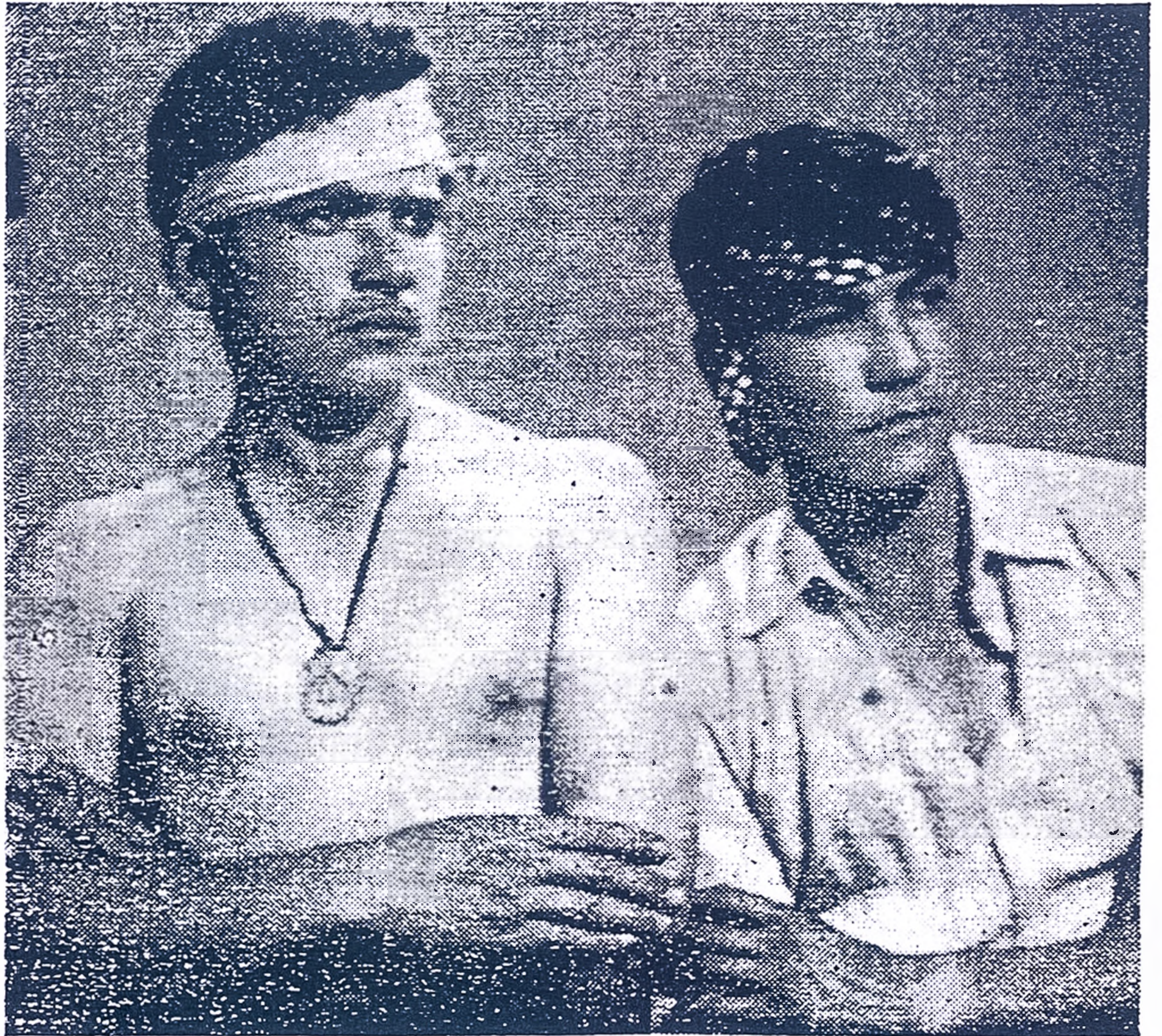
Fikir ve San'at Dergisi

SAYI : 8

10 HAZİRAN 1958

100 KURUŞ

Cemil Cahit Güzelbey
Ömer Asım Aksoy
Ali Nadi Ünler
Abdülkadir Batur
Zeki Savcı
Şakir Yeşilyurt
Sabahaddin Ertürer
Tevfik Öner
M. Güner Samlı
Mehmet Solmaz
Fevzi Güneç
H. Uğuroğlu Barlas
M. Sami Arı
Yalçın Dâi
Mesut Ertürk
Hasan Öztaş
Ökkâş Demirpençe
Ahmet Nazif Karslıgil
Benen Canpolat
A. Gani Uncugil
Hâdi Özdemir
Musa Karaca
Mustafa Kartal
Hulûsi Yetkin

Şen Tiyatrodan iki genç korsan rolünde

DERNEK HABERLERİ

1. Gaziantep Kültür Derneğinin Merkez Yönetim Kurulu, ittifakla aldığı bir kararla, Kültür ve Yayın Şubesinin gelişen faaliyetine engel olmamak için, şube döner sermayesini yüzde 53 nisbetinde artırarak 6.000 liraya çıkarmıştır. Kültür ve Yayın Şubesinin daha fazla taleplerinin Ağustos 1958 tarihinde toplanacak ge-

Gaziantep Kültür Derneği Neşriyat
Müdürlüğüne

Gaziantep Kültür Dergisi'nin sayı 7 10 Mayıs 1958 tarihli nüshasının dernek haberleri sütununda, şeref ve haysiyetini kırıcı yazıyı teessürlerimle okudum. Derneğimize değilde yazının muharririne aynı sütun aynı puntolarla cevap vermeği faydalı bularak aşağıdaki cevabımın neşrini basın kanunun 19 cu maddesi gereğince rica ederim.

Hâkikatten âri bir yazıya cevap

1- Kültür Derneği'nin kayıtlı üyesi değildim. Olmadığımda üzgün değilim: Ricalarınızla bana verdiğiniz vazifeyi başarıla deruhte ettim. Derneğe yüzlerce lira kazandırdım. Sahneye koyduğum eserle manevi mükâfatım olan alkışı topladım, bana yetişir.

2- Pamukbanktan alınan yüz lira meselesine gelince: Dernek İkinci Başkanından aldığım talimat ve dernek makbuzu ile adı geçen bankaya gittim. Reklamları yapılma üzere yüz lira aldım. Bankaya verdiğim makbuz Hulûsi Yetkin imzasını taşıdığı için parayıda imza sahibine verdim.

3- Ben dünkü Veliâğa gazetesinin hâlâ sahibiyim, mesleğimde dış teknisyenliğidir.

4- İçki içme meselesine gelince: İçki kullanmak ayıp değildir. Sarhoşluk ayıptır. Sahne arkasında içtiğini yazıyorsun, evet belki kullanmış olabilirim. Çünkü: Kulis sanatların meskenidir. O gün O sanatlar kuliste benim meskenimdi.

Teknisyen ve Muharrir
Mustafa Ünal Sarıbaş

nel kurulca halledilmesine karar verilmiştir. Derneğe borcu olanları takip için bir öğrenci yardım şubesinin kurulması kararlaştırılmıştır.

2. Dernek üyelerinin sayısı Mayıs. 1958 ayında yüzde 81 nisbetinde artmıştır. Yeni üyelerin çoğu, Kültür ve yayın şubesi kollarında vazife alıpta, şimdiye kadar derneğe üye olmamış gençlerdir.

3. 18. Mayıs. 1958 günü Gençlik Birliklerinin 15 kişilik ilk idare meclisi toplanmış; Devlet tiyatrosu hakkında Kültür ve Yayın Şubesi görüşü ile; Gençlik Birliklerinden uygunsuz hareketlerinden dolayı uzaklaştırılan 3 kişi hakkında alınan Merkez Yönetim kurulu kararı ittifakla tasvip edilmiştir. Bu üç kişi tarafından çıkarılan yalan haberlere ve tekziplere kinse inanmayacağından cevap dahi verilmesine lüzum olmadığına ve Gençlik Birliklerinin 4 cü gösterisinin Haziran. 1958 ayında yapılmasına meclis tarafından ittifakla karar verilmiştir.

4. 20. Mayıs 1958 de Uğuroğlu Barlas'ın (Ballı Kaya) isimli şiir kitabı dernek yayınlarının 5 ncisi olarak yayınlanmıştır. Ballı Kaya yayını vesilesile derneğe bağışta bulunan genç şaire teşekkür edilmiştir.

5. 21. Mayıs. 1958 de Gençlik Sesi gazetesinin 5 ncı sayısını Lisenizin Erge-
nekoncuları hazırlayarak neşredilmiştir.

6. 24. Mayıs. 1958 sabahı Gaziantep Belediye Başkanı Necmi Bayram'ın reisliğinde bir toplantı yapılmıştır. Toplantıya Derneğimiz Başkanı Feridun Erserim, Kültür ve Yayın şubesi başkanı Hulûsi Yetkin, Merkez Yönetim Kurulu üyelerinden Mehmet Atacan ve Nezih Çankaya, Tiyatro ve musiki kolu temsilcisi Cabir Tekin, Yayın kolundan Uğuroğlu Barlas, Şen Tiyatrodan Mehmet Arpacı, Gençlik Tiyatrosundan Mahmut Türkmen ve Basın temsilcileri iştirak etmiştir. Devlet Tiyatrosu Umum Müdürlüğü nezdinde Belediyemizin yaptığı teşebbüs memnuniyetle karşılanmış ve dernek adına teşekkür e-

(Devamı sayfa 23 de)

Dernek Adına Sahibi:

AVUKAT
HULÜSİ YETKİN

Mesul Müdürü:

SAİT SÖYLEMEZ

Dizildiği ve Basıldığı yer
Gaziyurt Matbaası
GAZİANTEP

GAZİANTEP

Kültür

AYLIK FİKİR VE SANAT DERGİSİ

CİLT : 1 10 HAZİRAN 1958 SAYI : 8

İdare Merkezi :

Park Sokak No. 33

Telefon : 2998

GAZİANTEP

Satış Merkezi :

Güneydoğu Yayıncılık ve
Kitabevi

GAZİANTEP

GAZİANTEP YÜKSEK TAHSİL OKUTMA VE KÜLTÜR DERNEĞİ ORGANIDIR

Öğrenci yardımında derneğin takip etmesi gereken yolu ne olmalıdır?

Gaziantep’li fakir yüksek tahsil öğrencilerine derneğimizin maddî yardım yapmaktan maksadı; yüksek okulu bitirirlerse cemiyete yararlı olacaklarına dair kuvvetli deliller bulunan ve çalışkan gençleri cemiyete kazandırmaktır. Derneğimiz yardım gayesini 11 yılda ne dereceye kadar gerçekleştirmiştir? Rakamlar ve delillerle inceleyelim.

Gaziantep Kültür Derneği 11 yılda gelirinin yüzde 80 nini öğrenci yardımına tahsis etmiştir. 95 Gaziantep’li yüksek tahsil öğrencisine 89.132 lira 15 kuruş yardım yapmıştır. Gelirinin geri kalan büyük kısmını da yurt arasına ayırmıştır. Kültürel faaliyete ayrılan para çok azdır.

Öğrenci yardımı 1947-1948 ders yılında bağış şeklinde yapılmıştır. 1948-1949 ders yılında ise yardımların yarısı bağış ve diğer yarısı okuldan mezun olduktan sonra geri ödenmek şartıyla yapılmıştır. Bu suretle 1947-1949 yılları arasında Kültür Derneği, 49 öğrenciye 6799 lira 25 kuruş bağışta bulunmuş oldu. 1949-1950 ders yılından itibaren öğrenciye yapılan her yardım, mezun olduktan sonra ödenmek şartıyla yapılmaya başlandı. Bu borca verme esası zamanımıza kadar devam etmiştir.

Yardım yönetmenliğine göre, okuldan mezun olan öğrenci, mezun olduktan bir yıl sonra, ayda yirmibeş liradan aşağı olmamak üzere yardım olarak aldığı parayı derneğe geri ödemeğe başlamağa mecburdur. Öğrenciler bu borcu ödüyceklerine dair noterlikten de taahhütname verdikleri ve kefil gösterdikleri halde, mezun olduktan sonra borcunu kendiliğinden ödüyen 69 kişiden sadece 10 kişi çıkmıştır. Yardım yönetmeliğine göre, 91 öğrenciye geri iade edilmek üzere verilen 82.332 lira 50 kuruştan 41.442 lira 90 kuruşun 1958 yılı Mayıs ayına kadar tahsil edilmesi lâzımdır. Halbuki on yılda yardım gören talebenin derneğe geri ödediği para 9 903 lira 90 kuruşu bulmaktadır. Bu demektir ki geri alınması gereken paranın sadece dörtte biri tahsil edilmiştir. Hattâ yapılan tahsilâtın üçte biri son sekiz ay içinde olmuştur. Hülâsa 22.Mayıs 1958 tarihinde 31.539 lira dernek nizamlarına ve öğrencilerle yapılan mukavele esaslarına aykırı olarak yardım görerek mezun olmuş hemşerilerimizde halen durmaktadır.

Bütün bu hakikatler, talebeye yardım işinde esaslı bir ıslâhat yapılması gerektiğini göstermektedir: Kültür ve Yayın Şubesi gibi birde öğrenciye yardım şubesi kurulmalıdır. Yardım şubesinin esas vazife-

si derneğin 11 yıllık tecrübelerinden faydalanarak yeniden yardıma karar verilecek öğrencileri seçme işinde titiz davranmak ve borçluları takip etmek olmalıdır. Yardım şubesi hukukçu ve muhasiplerden meydana gelmelidir. Yardım yönetmenliğinde tadilat yapılmalıdır. Borçları muaccel olanlardan yani yardım yönetmeliği gere-

ğince borcunu ödemekte gecikmiş olanlardan, geciktikleri miktar ne kadarsa, bu para, yüzde beş kanunî faize tabi olmalıdır. Bu faiz borçluları çabuk ödemiye teşvik edeceği gibi dernek masrafları da sermayeden değil, faizden temin edilmiş olacaktır. Yani yardım şubesi talebe bankası mahiyetini almalıdır.

Yardım sona erdiği sene	YARDIMI SONA EREN ÖĞRENCİLERİN								
	Sayısı	Derneğe boçlan dıkları miktar		Derneğe geri ödedikleri mik.		22.5.958 tarihine kadar geri ödeme leri gerekirken ödenmiyem mik.		22.5.958 de der- neğe olan borçları	
		Lira	Kr.	Lira	Kr.	Lira	Kr.	Lira	Kr.
1948	4								
1949	13	680	00			680	00	680	00
1950	8	2.045	00	1.262	50	782	50	782	50
1951	3	3.117	50	1.150	00	1.967	50	1.967	50
1952	9	9.428	00	3.395	00	5.955	00	6 033	00
1953	7	9.390	40	966	40	6.919	00	8 424	00
1954	16	15.940	00	2.880	00	9.410	00	13.060	00
1955	7	4.875	00	250	00	4 025	00	4.625	00
1956	6	5.884	50			1.800	00	5.884	50
1957	3	5.800	00					5.800	00
1958	5	12.800	00					12 800	00
Yardımlı devam eden	14	12.372	50					12.372	50
Toplam	95	82 332	50	9.903	90	31.539	00	72.429	00

Hesaplar gösteriyorki, öğrenciye yardım işi gerekli sermayeye kat kat fazlasıyla 11 yılla sahip olmuştur. Derneğin yüzde 80 geliri dernek idarecileri tarafından yardım işine yatırılmıştır. 1958-1959 ders yılında 14 öğrenciye yardım için tahhüde girilmiştir. Bu öğrencilere ödenecek miktar 8400 liradır. Derneğe borcu olanlardan ve senelerce bir kuruş dahi ödemiyenlerden ayda 25 lira istense 1958-1959 ders yılında elde edilecek gelir en az 27.000 lirayı bulacaktır. Bu para ile en az 50 öğrenciye yardım yapılabilir. İşin doğrusunu söylemek lâzımsa, yardım yönetmeliğini tam manasıyla tatbik etmeğe kalan bir idare heyeti Gaziantep'te yardım

yapılmaya muhtaç 30 yüksek tahsil öğrencisi dahi bulamaz. Talebeye yardım tarafı idarecilerden bazıları onbinlerce lira parayı borçlulardan tahsil edecekleri yerde; Gaziantep Şehir Meclisinin ittifakla kültürel faaliyetler için tahsis ettiği 10,000 lira tahsisatı dahi alıp talebeye yardım işinde harcamak istiyorlar. Dernek genel kongresinin kesin bir karar alarak, talebe yardımının bir sınırını çizmelidir. Yardım Şubesine 72.429 liralık döner sermaye kâfi görülmeli, Kültür ve Yayın Şubesinin 6.000 liralık sermayesinin çoğaltılması cihe-tine gidilmelidir. Dernek gelirleri bir kaç

(Devamı sahife 21 de)

ÇÖLLÜĞE DOĞRU...

Cemil Cahit GÜZELBEY

Çocukluğumuzdaki kışlarla şimdiki mukayese ediyorumda iklimimizin değiştiğine hükmetmekten kendimi alamıyorum.

Bundan 30-40 sene önce kar yağmağa başladımı hemen 30-40 santimi bulur, günlerce yerde kalırdı. Sokaklarımızda göğüs boyu kar yarmalarının arasından geçerdik. Avlunun karlarını çörtenlerin altına yığar, ancak bu suretle erimesine çalışırdık. Saçaklardan bilek kalınlığında buzlar sarkar, bazı muzipliklere, kazalara sebebiyet verirdi. Bir kış günü çörtenin donması ile bir türlü erimeyen karları ocaklıktaki kuyuya doldurmağa kalkmış, nenemden iyi bir azar yemiştım.

Bu zorlu kışlar ne oldu? Şubatın içindeyiz her yer günlük güneşlik, yağış yok.

Yine 30-40 sene önce pınarlarımız derelerimiz şimdiki gibimi idi? O zamanlar Kavaklık suyunun ve bunun bir devamı olan Allebenin kıyıları adetâ birer pilaj vazifesi görürdü. Gürül gürül akan Alleben deresinde taksiler ve kamyonlar yıkanırdı. Artık bu namlı deremizin sağlı sollu bir çok pınarlarla beslenmesine rağmen eskisinin üçte biri kadar bile suyu yoktur.

Ne oldu bu pınarlarımızın ve deremizin sularına?

Ya o yaz günleri bastıran bunaltıcı sıcaklar. Çeyrek asır evvelki ile şimdiki yazlar arasında da büyük farklar var.

Ne oldu bu memlekete? Bu Çöllüğe doğru gidişin sebebi nedir? İddia edildiği gibi atom bombası denemeleri dünyanın genel iklim şartları üzerinde tesirimi etti.?

Eğer bu değişiklik şu beş on sene içerisinde olsa idi bu soruya evet cevabını verecektik. Fakat her yıl biraz daha artmak üzere seneden seneye karsızlığa,

yağmursuzluğa doğru gittiğimizi, yavaş yavaş kurak bir iklim'in hüküm sürmeye başladığını fark ediyoruz.

Kaynaklar kuruyor yahut sular azalıyor. Dereler cılızlaşıyor bahar vakti dağlar daha çabuk esmerleşiyor. Vadiler tez sararıyor. Yaz günleri şehir ve köylerde sususluk başlı başına bir dert halini alıyor. Bu halleri düşünerek aklımıza Orta Asyanın çölleşmesine dair korkunç hikâyeler geliyor. Bu sebeble tedricî olarak gelip yerleşmeye başlayan bu manzarayı bir kaç atom bombasının tesirine yoymaya imkan göremiyoruz.

Bunun sebebi günden güne ormanlarımızın azalmasıdır. Kendi elimizle memleketimizi çöllüğe doğru götürüyoruz.

Yaşlılardan çok dinledik, daha seksen yüz sene önce Türktepe, Dülük Baba dağının kuzey sırtları ağaçlarla örtülüdür. Başpınardan, Bedirköyünden, üç Tuttan sonra arazi ormanlarla kaplıdır. Uzaklara gitmeye lüzum yoktur. Karadağın, bazı aralıklar bir tarafa Maraş'a kadar şosenin iki tarafının ormanlık olduğunu bende hatırlıyorum. Şimdi bu saydığım yerler ya fundalıktır yahut ıplaktır. Kudurmuşcasına bir Orman kesimi hatta köklerinin sökümü devam ediyor.

Orman katliamından tabir caizse bir kaç devre vardır. İlkin yalnız ağaçlar kesilir koca orman fundalık haline gelir bir müddet böyle devam eder, bundan sonra kök sökümü başlar nihayet erazi bu tabii örtülerinden soyunur. Ormanlarda barınan hayvanlar kaybolur, Pınarları kurur, ortada esen bir taş ve toprak yığını kalır, zamanla toprağında çekilip gider.

Yapılan büyük musamahalar, Ziraat bankasının hatıra gönüle kapılarak açtığı esaslı tetkiklere girmeden erazi üzerine krediler hususunu mülkiyete dahil edilmek

19 Mayıs'tan 19 Mayıs'a...

Fevzi GÜNENÇ

15 Mayıs 1915!

Mustafa Kemal Osmanlılar tarafından üçüncü ordu müfettişliğine tayin ediliyor. Boyunları içerde, gözlerinde korku ve endişe, ihtiyar vezirler Mustafa Kemal'in fikrini soruyorlar. Onun cevabı çok kısa: Celâlet gösteriniz, diyor. Fakat vücutları gibi ruhları da fikirleri de ihtiyarlamış olan bu kişiler celâlet gösteremezlerdi. Bunu ancak onun Türk milleti ve o mil-

letin timsali Mustafa Kemal gösterebilirdi. Ve aynı gün işte o Mustafa Kemal Türk'ün kara talihini ağartmak amacı dolu bir yürekle Samsun ufuklarına doğru yola çıktı.

Şimdi gece... Vapur batmaktan korkarcasına ağır ağır yol alıyor...

Bu gece efkarım var
Noldu ey gönül noldu

üzere Orman kesimi ve fundalıkların imhası hızlandırmıştır.

Çöllüğe doğru gidişimizin tek sebebi ormanlarımızın yok olmasıdır. Bu halin ileride milletçe zararını göreceğiz.

Ormanlar ve ileride orman olması mümkün bazı fundalıkları nasıl korumalıyız ?

Bana kalırsa şimdiye kadar tutageldiğimiz gibi bu işi munhasıran ceza tehdidi ile halletmeye çalışmak çıkmaz bir yoldur. Bu tedbir akışı ile zararlık veren bir derenin önüne sadece set yapmak gibi bir harekettir. Nasıl set yapılıncaya dere sağından solundan taşar yine hedefe doğru ve aynı zararlıkla ilerlerse, ceza müeyyideleri ile ormanı korumakta böyledir.

Aspirin romatizma ağrılarını belki geçici olarak giderir fakat şifa vermez hastalığa esaslı deva bulmak lâzımdır.

Orman kesiminin, kök sökümünün, neden önüne geçemiyoruz? Bunu iki yönden mütalâa etmek lazımdır. Birisi kesenler ve sökenler, diğeri bu işlemlerin mahsüllerini kullananlar yönünden.

Orman mıntıkasında oturan köylüler geçimlerini sağlamak için odun kesmeye ve kömür yakmağa mecburdurlar, buna mani olmak için orman bölgesindeki köyleri kaldırıp sakinlerini başka yerlere iskan etmek ve topraklandırmak lazımdır. Cerit mıntıkası odun, kömür satmazsa a-

cından ölmeğe mahkûmdur. Ölmek için kanuni müeyyidelerden sıyrılma çarelerini arayacaktır.

Köylü odun ve kömür getirmese bile şehir ve kasabalarda buna ihtiyacı olanlar onları teşvik edecek hatta zorlayacaklardır. Çünkü bu ikinci kısım da hayati zaruretlerle karşı karşıyadırlar. Yemek pişirmek, ısıtmak ve ısınmak için odun ve kömüre muhtaçtır. Bu ihtiyaçların sevk-i ile orman kesenlere, kök sökenlere yardım etmektedirler.

İhtiyaç sahiplerini başka taraflara çevirmek ucuz elektrik ve akaryakıt temin etmek lâzımdır.

Elektirik enerjisinden memleket çapında istifade zamana ve yatırımlara muhtaçtır. Akaryakıttan faydalanmak için hükûmetin bu madde üzerindeki her türlü vergi ve resimleri en az hadde indirmesi gerektir. Evlerimizde gazocağı ile yemek pişirmek gaz ve mazot sobaları ile ısınmak günden güne revaç bulmaktadır. Akaryakıt üzerindeki vergi ve resimler azalır, hatta büsbütün kaldırılırsa odun ve kömür istihlâkine çok büyük tesir yapar.

Ormanlarımızı korumak düşmana karşı vatani muhafaza etmek kadar mühim bir yurt vazifesidir. Bu gidiş durdurulmazsa gelecek nesillere memleketi çöl olarak teslim edeceğiz.

Gümüş dere durmaz ağlar
Kan ağlar atmış üç ilimiz
Anadolum kan ağlar.

Mustafa Kemalim güvertede, kaputuna
bürünmüş
Bakışlarında karanlık, saçlarında rüzgâr
Yıldızlar geçiyor alnından
Uzak zaferlerin şavkı vurmuş
Yüzüne meteler, Buminler, Kutluklar
Sıyrılıp Altay karanlıklarından
Ona doğru yürümüş...

Duyarım sesler gelir Anadoludan
Samsuna doğru
Birşey var gecenin içinde
Rüzgarlarla karanlıklarla dağılan
Birşey var gecenin içinde
Mustafa Kemalın sevinciyle ağaran

Mustafa Kemalim güvertede
Duman duman gülüyor uzaktan Anadolu
Gökler gibi denizler gibi susar yüreğimiz
Ardahandan Edirneye kadar

Kan ağlar Türkiyemiz
Kundakta beraber ağlar
Yatakta nineler ağlar
Yolundan dönersek kahpeyiz
Atam andımız var. (1)

İşte: 19 Mayıs 1919

Samsunlular Türke nurla günler kazandıracak büyük adamı karşıyorlar.

Mustafa Kemal'in üstünde büyük bir yük var şimdi. Büyük bir milletin istiklâli. Bu amaçla, bütün orduların kumandanları ve bütün illerin valileri ile muhabereye giriyor. Onları milli istiklâlin kazanılması için mücadeleye çağırıyor. Samsunda atılan ilk adıma Erzurum ve Sivas'ta bir yön veriliyor.

Mustafa Kemal, milletin önünde savaşlardan savaşlara koştu.

Susun... Yakınlarda düşman var. Türkler bir zafer daha kazanacaklar. Tarihe altın harflerle bir sayfa daha yazacaklar... Ve Mustafa Kemal...

Şöyle bir doğruldu Mustafa Kemal
Kır atının üstünde göklere doğru
Dağlar arasından yükselen
Tunçtan bir heykele benziyordu.

Zafer diyordu da başka bir şey demiyordu
Yüzünün bütün çizgileriyle bu kahraman
Hissetmişti zaferin kokusunu kır at bile
Yerinde duramıyordu.

Şöyle bir doğruldu kahramanlar kahramanı
Kır atının üstünde göklere doğru
Sabah oluyorken güneşin ilk ışıkları altında
Tunçtan bir heykele benziyordu. (2)

Ve bir zafer daha kazanılıyordu...

Nihayet yeni Türk devletinin ilk temeli atılıyor. Ankarada hür bir millet meclisi kuruluyor. Birinci İnönü, İkinci İnönü, Sakarya zaferleri kazanılıyor. Lozan antlaşması ile Hür Türkiye devletine bir sınır çiziliyor, Cumhuriyetin ilanıyla padişahlık denilen kötü idareye son veriliyor ve nihayet devrimler yoluyla medenî bir devlet haline geliyoruz.

Bütün bunların yapıcısı seni sevmek bir ibadettir!

Ey büyük, aziz ve kahraman Atatürk...

Birinci vazifem Türk istiklâlini, Türk cumhuriyetini ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir. Mevcudiyetimin ve istikbalimin yegane temeli budur. Bu temel benim en kıymetli hazinemdir. İstikbalde dahi beni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dahili ve harici bedbahtlarım olacaktır. Bir gün istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersem vazifeye atılmak için içinde bulunacağım vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceğim. Bu imkân ve şerait çok namüsaît bir vaziyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyettime kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zaptedilmiş, bütün tershanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten

(Devamı sahife 19 da)

Gaziantep'te gazetecilik

Derleyen: Halil Uğuroğlu BARLAS

GAZİANTEP gazeteciliğinin 1901 den bu yana bir tarihçesini yapmak istedim. Bu tasnifi yaparken, mümkün olduğu kadar vesikadan faydalandım. Bugün hayatta olup da 1958 yılına kadar Gaziantep basınıni takip eden kişilerin bilgilerine müracaat ettim. Ve bilhassa H. Cemil Göğüş'ün koleksiyonlarından faydalandım. Belki bir iki tarih hatası olmuştur. Onlar için de peşinen özür dilerim.

KOLLEJ : 1901 de Antepdeki Amerikan Koleji mensupları tarafından yayınlanmıştır. Bu gazete Kolej'in matbaasında Türkçe olarak Ermeni harfleri ile basılmış ve ancak Kollej mensupları tarafından okunmuştur.

MECLAYI MUARİF : 1903 de Hüseyin Cemil (Göğüş) tarafından el yazısı ile çıkarıldı. Bu gazetenin yazarlarından biri de Mustafa Efendidir.

İMAM BABA : 1906 da Celâl Kadri (Barlas) ve İshak Refad'ın müştereken çıkardıkları bu mizahî gazete kısa kenarlı teneke üzerine erimiş tutkal ile harf şekli verilme suretile yerli şapiloğraf'a basılarak iki defa 10 ar adet çıkarılmıştır. Resmen teşekkül etmeyen ve ruhsatsız bulunan bu gazete ancak kendi arkadaşları arasında tutunmuş olup sonradan büyükleri tarafından kapatılmıştır.

REHNÜMA : 1908 de yine Kolejliler tarafından Kolej matbaasında Ermenice harfler ile Türkçe olarak çıkarılmıştır.

GENÇ : 1913 de Celâl Kadri (Barlas) tarafından şehrin muhasarasında alınan ruhsatla resmen çıktı. 6 sayfa olan bu gazete şimdiye kadar çıkan en büyük gazete ise de matbaasızlık yüzünden neşriyatına devam edememiştir.

AHALİ I. Dünya Harbinde kaymakam madullerinden Mustafa Asım Efendi tarafından bir müddet çıkarılmıştır.

AVEDAPER : I. Dünya Harbi sırasında Harzetyan kardeşler tarafından çı-

karılmıştır.

ANTEP HABERLERİ : İlk defa 1918 yılının sonlarında yani mütarekeyi müteakip Halebin işgali arifesinde Kethudazada Hüseyin Cemil (Göğüş) tarafından çıkarılmağa başlanmıştır. Yazarları arasında Ali Kemal (Göğüş) ile Celâl Kadri (Barlas) ta vardır. Gazetenin başlığı altında « Antep Türktür, Türk Kalacaktır » ve « Antep Türklüğün Kalasıdır » yazıları yer almıştır. İngilizlerin işgalinde de bütün zorluklara rağmen çıkmış ve halkın ruhi haline tercüman olmuştur.

AJANS HABERLERİ : Bu bültenleri 1919 da Rüştü Hoca (Atalar) çıkarmıştır.

ANTEP HABERLERİ : İkinci defa 1920 yılında Antep Harbi içerisinde 9. Kafkas Alayı Kuvayi Milliye Kumandanlıkları yaveri Celâl Kadri (Barlas) tarafından karargahın şehir dahilinde bulunduğu müddetçe çıkarıldı. Bu gazetenin çıkışında M. Kemal Paşanın önderliğinde inkişaf etmeye başlayan büyük savaşın mana ve mefhumumu halkımıza tetkin eden ateşli yazılar ile dolu idi.

ANTEP HABERLERİ : Üçüncü defa 1921 yılında işgal zamanında intişar etmiştir. Bu defa yaralı halkımızın bütün alevlerini teskin edici yazılarla çıkmıştır.

GAZİ SANCAK : 1922 de Rüştü Efendi (Atalar) matbaasında Ömer Asım ve Ekrem Cenani taraflarından bir müddet çıkarılmıştır. Gazete Gaziantep ile ilgili çok kıymetli bilgilerle doludur.

HAVADİS Gazi Sancak kapandıktan sonra Hüsnü Levent önce C. H. P. sonra kendi adına çıkardı ve 1929 da kapanmıştır.

HALK DİLİ : İlk önce Ekrem Cenani tarafından 1924 yılında çıkarılmıştır. Sonradan Rüştü Efendiye (Atalar) geçmiştir. 1949 sonuna kadar aralıklarla çıkmıştır.

(Devam edecek)

Mütercim Asımın Lûgatçiliği ve Lûgatleri

Ömer Asım AKSOY

Lûgat yazan kimselerden bazıları şö-
ret kazanmış, bazıları kazanamamıştır.
Mütercim Asım ise yazdığı değil, Türkçe-
ye çevirdiği lûgat kitaplarından dolayı ün
almış, en büyük lûgatçilerden sayılmağa
hak kazanmıştır. Kitapların müellifleri
başkaları olduğu halde Türkçeye çevirene
bu kadar büyük pay verilmesi sebepsiz
değildir. Asım bu eserleri Türkçeye çe-
virmekle kalmamıştır. Gördüğü yanlışları
düzeltmek ve kendi bilgisinden birçok
şeyler eklemek suretiyle onlara değerleri-
nin üstünde bir değer katmıştır. Türkçeye
çevirirken de ulu-orta bir çevirme yapma-
mıştır. Kelimeler için kendi dillerinde ya-
pılmış olan tarifler ve açıklamaları, başka
bir kavramı belirtmeye meydan vermiye-
cek sözlerle çevirmiş, hele Arapça ve
Farsça kelimelere Türkçe karşılık bulmak
işî üzerinde önemle durmuştur. Bundan
dolayı Burhan-ı Kaat'ı ve Kamus tercü-
meleri, kelimelerin anlamlarını en doğru
ve en iyi şekilde belirten gayet sağlam
kaynaklar olduğu gibi öz Türkçe kelime-
ler bakımından da çok zengin hazineler-
dir. İşte Asım'ın bu dikkati, bu titizliği
ve bulduğu Türkçe güzel karşılıklar, ter-
cümelerini ölmez tanıklar haline getirmiş,
kendisini en büyük dilciler ve lûgatçiler
derecesine yükseltmiştir.

Başka kaynaklara baş vurulmakla
halledilmeyen güçlükler bu tercümelere
bakılmakla çözülür. Çatışmalarda en bü-
yük hakem bu eserlerdir. «Mütercim Asım
şöyle söylüyor» denildi mi akan sular du-
rur. Çünkü Asım bütün kaynaklara daha
önce baş vurmuş, onların doğrusunu,
yanlışını incelemiş, tenkidlerini yapmış ve
bize güvenilecek sonucu bildirmiştir.

Lûgatçiliği hakkındaki düşüncelerimi-
zi özetliyen bu satırlardan sonra Asım'ın

tercüme ve telif olarak meydana getirdiği
lûgat kitapları hakkında bilgi vermeye
geçebiliriz.

Asım, sırasıyla şu üç lûgat kitabını
ortaya koymuştur: Burhan-ı Kaat'ı tercü-
mesi, Tuhfe-i Asım, Kamus tercümesi.

Her üçü de basılmıştır.

NOT : Sayın Ömer Asım Aksoy, bu
yazıyı, isteğimiz üzerine hazırlamakta ol-
duğu (Antepli üç lûgatçi) adlı eserinden
özetliyerek göndermiştir.

(Devam edecek)

GAZİANTEP'TEN GEÇEN ESKİ YOLLAR

Gaziantep tarihten önceki devirlerden
beri mühim göç ve kervan yollarının kav-
şak noktasında bulunmaktadır. Garbî A-
nadoludan gelen Adana bölgesinden ge-
çerek Urfa üzerinden Erbile, Henedana
giden en eski yol Antepten geçiyordu.
Yine şarktan gelen başka mühim bir yol
da Antepten ve Kilisin garbindan geçerek
şarkı İskenderun Körfezine bağlıyordu.
Bu yolun rasaf denilen izleri halâ mev-
cuttur.

Kayseri, Maraştan gelen ve şimal A-
nadoluyu cenuba bağlayan bir yol daha
vardır ki bunun izleri Padişah yolu adıyla
cenup köylerimizde halen mevcuttur.
Dördüncü Murat Bağdada buradan geç-
miştir.

İrandan, doğu ve şimal Anadoludan
gelen Malatyadan Antebe uğrarak Suri-
yeye giden kervan yolunun işlek zaman-
larını orta yaşlı Anteplilerin hemen hepsi
hatırlar.

Antebin ta eski devirlerdenberi neden
mühim bir ticaret iskelesi ve bir sanat
yuvası olmak vasfını muhafaza edebildi-
ğini, mevkiinin bu coğrafi hususiyetinde
aramak gerektir.

A. Nadi ÜNLER

Gaziantep Türkiyenin Manchester'i olabilir

Abdülkadir BATUR

Memleketimizin büyük bir şehir olabilmesi için haiz olduğu imkân yalnız coğrafî mevkiinin kendine bahsettiği bahtiyarlıklar değildir. Ben, henüz mektep sıralarında iken hattı saltanat diye bir kitap okumuştum. Bu kitap, Haydarpaşa-Bağdat hattı Almanlar tarafından yapıldıktan sonra, hattın çalışabilmesi için ne gibi tedbirler alınması hakkında tetkikat yapmak üzere gönderilen bir iktisat doktorunun eseri idi. Müellif bu kitabında Haydarpaşa'dan başlayarak bütün güzergâh hakkında düşünce ve görüşlerini anlattıktan sonra Gâvur dağlarını geçerek bizim ilimize geliyor ve çevremiz hakkında şöyle diyor: (Bu mıntıkada, Haleple Birecik arasında kadim Yunanlılardan kalma -Pambika- denilen bir şehrin harebeleri vardır. Eski Yunanlılar devrinde dünyanın en iyi ve en mebzul pamuğu bu mıntıkada yetişirdi.) Yine o senelerde idi bir tatil devresinde sılaya geldiğimde Türkiye'deki pamuk ziraat mıntıklarını tayin etmek vesilesiyle yurdumuza gelen Amerikalı mütehassısların Türkiye'de en iyi pamuğun Antep'de yetişebileceğini söylediklerini işitmiştim. Bu iki malûmat bir araya getirilince bir hakikat meydana çıkıyor. Antep büyük bir pamuk ziraat bölgesi olabilir. Buna Antep'te kendi kendine inkişaf eden dokuma el sanayiini de ilâve eder ve bugün yirmi beş bin kişinin bu yüzden ekmek yediğini gözönünde tutarsak, zannımızca pekâlâ Antep'in Türkiye'nin Manchester'i olabileceğini iddia edebiliriz. Bu iddiamızda samimiyiz. Yeterki bu memlekette biraz alâka gösterilsin ve bugün içinde yaşadığı kör cehaletten kurtarılabilsin.

Bu mevzudaki isteklerimiz: Fırat'ın üzerine mütehassıslarca münasib görülecek bir yere baraj yapılmalı; yazı köylerimiz, Barak ve Suruç ovaları sulanmalıdır. Toprak meşelelerimiz esaslı bir surette ele alınmalı, akla ve tecrübî bilgilere en uygun esaslar dahilinde halledilmelidir. Bizim dere köylerimizde oldukça kalabalık bir köylü kitlemiz vardır. Bunların topraksız olanlarından bahsettiğimiz yerler sulandıktan sonra pekâlâ bir çok yeni köyler kurulabilir.

22.Şubat.1946
Yeni Gaziantep

GAZİANTEP ŞEHİRİ VE VİLÂYETİNİN Tarihî Durumu

(Yedinci Sayıdan devam)

Bunlara dayanarak evvelâ prehistoryayı ele alırsak bu devrin son yıllarda oldukça işlenmiş olduğunu görürüz. 1938 yılında Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi tarafından Dülük de, Türk Tarih Kurumu Prehistorya araştırma ekibi tarafından yine Dülükde, 1947 de Sakçagözünde (Keferdiz) Arkeolojik bir hafriyat yapan İngiliz ekibi tarafından ve nihayet Gaziantep şehrinin içerisinde akmakta olan Alleben çayı mecrası civarında Gaziantep Müzesi tarafından bulunmuş olan taşın el baltaları çevrenin taş devrinde geniş ölçüde iskâna sahne olduğunu gösteren delillerdir.

Kalkolitik devre gelince Arkeolojik buluntular ve bunların sonuçlarına ait neşriyat bu devirde bölgenin daha ziyade Mezopotamyadaki çok ileri bir kültür olan Tel-Halaf çevresine dahil olduğunu gösterir.

Bu kültürün merkezi Habur sahasıdır. Bölgenin bütün hüyüklerinde bulunan çanak çömlek müzede mevcut buluntular bu devrin kültürüne işaret etmektedir. İlimizde Saçagözü hüyüğü, Sazgın, Halaf çanak çömleklerini ihtiva eder.

Bakır devri çanak çömlekleri Humanız hüyük de, yine Gaziantep kalesinde, civardaki bir çok hüyüklerde bulunur. Müzede bu devre ait mühürler

vardır. Bundan sonra Anadolu tarihi Etilerin bıraktığı yazılı kaynaklara dayanır. Bölgenin tarihi kültür bakımından bazı farklar gösterirse de siyasi cer-
yanlar bakımından bütün tarihi hadiseler birlikte bir kül halin-
de mütalâa edilmek icabeder. Gaziantep ilinin tarihi devirle-
rine gelince Sakçagözünde 1947 de yapılan kazı tabakalarında
Sargon ç ağına ait buluntular olduğu Hafirlerin neşriyatından
anlaşıyor. Şu halde bu bölge ikinci bin yılları başında Akat-
ların tesir sahasındadır.

Asur ticaret kolonisi dev-
rinde daha emin yol olarak
tüccarlar kuzey yolundan ziya-
de, birtakım kolaylıklarından
dolayı güney yolunu (Birecik)
civarında Fırat'ı aşmakta ve
Gaziantep Maraş üzerinden Ka-
nişe gitmekte olan yolu tercih
ediyorlardı. Ticaret kolonisi
devri 1950 tarihine tesadüf et-
tiğine göre Mari buluntularına
nazaran bundan hemen 80 sene
sonra Şamsi-Adat isminde Sami
bir kabile reisi Cizire de bü-
yük bir devlet kurmuş Asuru
ele geçirmiştir.

(Devamı var)

(Belediye İmar İşleri

Tarih Komisyonu)

Mayk'lı Şiir

-Okul Kapısından-

Yüzlerce Oklohoma,
Maykamber sandık, sandık,
Sizleri bilmem ama,
Bizler böyle hastalandık...

Yalçın DÂİ

Çınarlıının Adsız Kahramanları

Fedaî Ökkâş Çavuş'a

*Siz kaç kişi idiniz Çınarlı savaşında?
Kaç Türk yiğidi vardı o baraj ataşında?
Çöküyorken kubbeler, minareler, mihrablar;
Başı göklere değen o yüz yaşında çınar;
Kapanırken secdeye, ateşin dehşetinden;
Siz kaç kişi idiniz, bir heykel gibi kinden;
Düşmanın karşısında ayak üstünde duran?!
Topuna tüfeğine güvenen o kuduran;
Canavar sürüsünü, yüz üstü çevirdiniz;
Siz adsız kahramanlar, tam sekiz kişiydiniz,*

Zeki SAVCI
22 Şubat 1944
Yeni Gaziantep

GAZİ ŞEHİR

*"Türk'üm diyen her şehir seni hürmetle anar.
İstiklâli uğruna can veren gazi şehir!
Her ferdinin bağrında Türk'lük ateşi yanar,
Kahramanlar diyarı şerefli şanlı şehir.*

*Bir avuç kahramanla karşı koydun düşmana,
Çiğnetmedin kimseye kendini ünlü şehir.
Binbir türlü yokluğa sen göğüs gerdin, ama,
Gaziliği hak ettin mazisi şanlı şehir.*

*Kara Yılan, Şahin Bey ve nice kahramanlar,
Senin evlâtlarıdır, sınır bekçisi şehir.
Kahramanlık misalin senden örnek alırlar,
Diğer bütün şehirler ey asil kanlı şehir.*

Mesut ERTÜRK

D Ü Ş Ü N C İ

*Dünya ne hoş
Eni sonu hepsi boş
Sonunda göçüb gideceksin
Ne olur birazda hayır severliğe koş*

Ökkâş DEMİRPENÇE

1957 YILINDA

Gaziantep Ekonomik Durumu

Gaziantep, Adana, Hatay ve Malatya vilâyetleri ile çevrili güney doğunun en büyük şehirlerinden biri olup, yüzünü aşan nüfusu ile Türkiye'nin 7. ci büyük şehridir.

Gaziantep Kuzey, Orta ve doğu Anadolu şehirlerine demiryolu, muntazam kara yolları ve hava yolları ile bağlıdır. İhracat limanı İskenderundur. İklimi mutedil, havası güzel, yeşillik bir saha içinde 849 rakımlı bir yayla şehridir.

Son yıllara kadar devlet eli uzanmamış, deniz ve demiryolu güzergâhında bulunan Gaziantep şehrinin inkişafını, çeşitli zengin ekonomik kaynaklara sahip olmasında ve bilhassa halkının enerjik çalışmasında aramak lâzımdır. İstihsal mallarının çeşitli olması sebebiyle Gaziantep tüccarı her mevsim çalışmak imkânına sahip bulunmaktadır.

Daha ziyade Sanayi şehri manzarası arzeden Gaziantep'e giren her yabancı bu canlı faaliyeti ilk anda biraz da hayretle müşahade etmektedir.

Gaziantep'in zengin istihsal ve ihtiyaç malları arasında; başta Antep fıstığı, üzüm, pekmez, zeytinyağı Hasankeyf tütünü, Pamuk, Mercimek, Kilim, Sabun, Dokuma, Bakır ve el işleri gelmektedir.

1. Antep Fıstığı:

Uzun zaman Halepli tüccarlar vasıtasıyla ve Şam yolile dış memleketlere ihrac edilen Antep fıstığının adı, bir çok yerlerde yanlışlıkla Şam fıstığı olarak tanınmıştır. Halbuki bu kuru meyva Türkiye'de Gaziantep ve havalisinde ve Türkiye'yi takiben de İtalya, İran, Afganistanda az miktarda istihsal olunur. Antep fıstığının istihsalı yılda 1000 ton ile 1500 ton arasında değişmektedir. Bu kıymetli mahsulün hemen hemen yegâne alıcısı Amerika'dır. Bu millî servet değerlendirildiği

takdirde yurdumuzun başlıca döviz kaynaklarından biri olmağa namzettir.

Antep fıstığı eylül sonlarında ağaçlardan toplanır ve ekim kasım aylarında kurutularak piyasaya geniş miktarda arz edilir.

2. Üzüm-Pekmez:

Gaziantep'te 80000 hektar bağ sahası mevcut olup, kapladığı yer itibarıyla Türkiye'de birinci şehirdir. Üzümleri çok çeşitli olup, glikozunun fazlalığı sebebiyle diğer bölge üzümlerine göre ayrı bir lezzeti ve hususiyeti vardır. 40 milyona yakın kök olup, yaş üzüm istihsalı 140-180 bin ton arasında değişmektedir. Yaş üzümlerin bir kısmı pekmez, bir kısmı şarap imalinde kullanılır ve bakiyesi de kuruş olarak satılır. Kuru üzüm rekoltesi 15-25 bin ton arasında değişir. 19 pekmez imalâthanesinin yıllık pekmez imalatı bin tonu geçmektedir.

3. Mercimek:

Gaziantep mercimek istihsal merkezi olmakla beraber Urfa, Mardin gibi civar vilâyetlerin istihsalinin de temerküz ettiği ve işlenerek ihracının yapıldığı bir piyasadır. Mercimek imalâthaneleri yılda vassatı olarak 40-70 bin ton mercimek kırmakta ve kırılmış mercimek olarak diğer vilâyetlere ve dış memleketlere sevketmektedir.

4. Hasankeyf Tütünü :

Hasankeyf tütününün dünyada tek müstahsil ve satıcısı Gaziantep, alıcısı da Mısır'dır. Tütünlerin toplanması, işlenmesi ve iyi fiatla satışı Hasankeyf Tütün Tarım Satış Kooperatifi tarafından yapılmaktadır. Yıllık istihsalı 250-300 ton arasında değişmektedir.

5. Zeytinyağı - Sabun :

Vilayetimizde 2,5 milyon adet zeytin ağacı mevcut olup bunlardan senede va-

sati 15-20 milyon kilo tane zeytin elde edilir. Zeytinyağı istihsal bölgelerimiz Nizip ve Kilis kazalarıdır. Şehrimizde kazalar hariç 29 sabun imalâthanesinde yıllık vesati 6 milyon kilo civarında sabun imâl edilmekte ve bu sabunlar daha çok orta ve doğu Anadolu piyasalarına sevkedilmektedir.

6. Pamuk ipliği ve Dokuma :

Gaziantep'te vasati olarak yılda 3500-4000 ton istihsal edilen pamuklar Akala cinsi olup, renk elyaf tecanüsü ve spate uzunluğu ve temizliği bakımından Ege pamuklarının evsafına yakındır.

Şehrimizde 3 iplik fabrikasının yıllık imalât tutarı 350.000 paket ipliği geçmektedir.

7. Yün ipi ve Kilim Sanayii :

Şehrin merkezinde yıllık istihsalı 200 ton olan bir ip fabrikası vardır. Kilim Küçük Sanayii Kolunun yıllık ip sarfiyatı 1200 - 1500 tondur. Şehrin içinde 3500 kilim el tezgâhı mevcut olup, bu tezgâhlarda yılda 500.000 adet kilim imal edilmektedir. Gaziantep kilimleri ile Türkiye'nin her yerinde kendine haklı bir şöhrat temin etmiştir.

8. Un Sanayii :

Şehrimizin başlıca gelir kaynaklarından birini teşkil eden 7 un fabrikasının günlük un istihsalı 80 - 120 ton arasında değişmektedir. Civar Vilâyetlerden ve bilhassa Urfa, Ceylanpınar, Havran ve Suruç'tan öğütülmek üzere şehrimize getirilen buğdaylar bilâhere un olarak tekrar bu bölgelere sevkedilmektedir.

9. Bakır Sanayii :

Gaziantep'in bakır el işleri Türkiye'de haklı bir şöhrat temin etmiştir. Çekiçle ve elle dövmek suretile yapılan bakır mamulü bilhassa taşıdığı san'at değeri bakımından büyük bir takdire mazhar olmuş bulunmaktadır. Şehrimizde 3 ham bakır işliyen fabrika ve ayrıca bakır kap imâl eden 30 iş yeri mevcuttur. Yıllık ham bakır sarfiyatı 600 ton civarındadır.

10: Şeker Sanayii :

Şehrimiz mamul Şeker imalinde Türkiye'de 3 üncü gelmektedir. Yılda vesati 700 - 900 ton arasında şeker imal edilmektedir. Mamul şeker alıcılarımızın başlıcaları Orta ve Doğu Anadolu şehirlerindedir.

11. Deri Sanayi :

Şehrimizin mühim ihraç maddelerinden biri olan deri ve kösele sağlamlığı bakımından daima alıcı bulunan bir mamüldür. Daha ziyade şark vilâyetlerinde satılmaktadır. Halen faaliyet halinde bulunan 35 motörlü tabakhane mevcuttur.

12. Küçük İplik ve Dokuma Sanayii :

Gaziantep ipek ve iplik el dokuma sanayi bakımından çok zengin bir şehirdir. Nüfusun 4 te biri bu sanatla geçinir. 200 ipekli el tezgâhı 3000 iplik el tezgâhı, 450 motörlü tezgâh mevcuttur. Bu tezgâhlarda imal edilen malların kıymeti yıldan yıla vasati 15 - 20 milyon arasında değişmektedir. İpekli dokumaları Ticaret ve Sanayi Odasının kontrolünden geçirilmekte ve kurşun mühürlü olarak piyasaya arz edilmektedir.

13 El İşleri :

Keten ve ipekli kumaşlar üzerine büyük bir sabır ve maharetle yapılan ince nakışlar sanat değeri bakımından gerek Türkiye'de ve gerekse dünyada büyük bir takdire mazhar olmuştur.

14. Baklavacılık :

Kalite bakımından nefasetile memleket çapında bir isim yaptığı, baklava ve muhtelif tatlıların satışı ile şehrimize senede 1 milyon lira girmektedir.

Diğer Sanatlar :

Gaziantep bilhassa Avrupa kasaları ayarında imal ettiği her boyda kasaları, karöserciliği, makina imali, körükçülüğü ve demir işleri imali ile de şöhrat yapmış bir şehirdir.

(Gaziantep Ticaret ve
Sanayi Odası
Buroşüründen)

Bir Açık Mektup Dolayısıyla

Dr. Şakir YEŞİLYURT

Mustafa Güllü arkadaşımın 31 Mart 1950 de yapılan fıstık gecesi dolayısıyla duyduğu hisleri ve fikirlerini okudum. İdare heyetinin musadesiyle cevabı ben vereceğim. Zira o geceyi tertipleyenler arasında bulunmam ve gecenin bütün işleriyle şahsen uğraşmış olmam dolayısıyla arkadaşımı daha çok tatmin ederim zannediyorum. Herşeyden öncede fikirlerine hürmet ettiğimi de bildirmek isterim.

O sene idare heyetimiz seçildiği zaman bütün arkadaşlar ne yapabileceğimizi düşündük. Nihayet eskiden beri yapıla gelen fakat son gecede husule gelen bazı nahoş hadiseler dolayısıyla ara verilen FISTIK GECESİNİ tekrar yapmaya karar verdik. Bunun için hemşehrilerimizden Demir Daî, Şakir Karabay, Tahir Öztahir, Mahmut Güleç, Osman Güzel, Hasan Karakaş Bursa Kiraathanesinde bir toplantıya çağırdık. Bazı ağabeylerimiz evvelki gecedeki hadiselerden bahsederek hemşehrilerimizin gece için büyük bir antipati beslediklerini muvaffak olamayacağımızı ve enaz 5 sene ara vermek icap ettiğini iddia ettiler. Biz yapılmasında ısrar ettik ve ağabeylerimizi ikna ederek yapmaya karar verdik.

Muvaffak olmak için ilk olarak hemşehriler arasındaki fena intibayı kaldırma-yı düşünerek Gaziantebin kurtuluş gününü eski Eminönü halkevinde kutlamaya karar verdik. Davetiyeler parasızdı. Gece okadar şen ve mahalli olduki, geceye gelenler İstanbulda olduklarını unutmuşlar, memleketin bütün özelliklerini bizzat yaşamışlardı. Biz 500 davetiye bastırmıştık. Fakat orada 1000 den çok fazla hemşehrimiz; çoğunun ayakta olmasına rağmen, halayları, piyesleri, zevkle seyretmişler, koro ve Türkülere yerlerinde iştirak etmişlerdi.

Bu gecemiz bu kadar muvaffak olduktan sonra fıstık gecesi için hiç korku-

muz kalmamıştı. Hemen hazırlıklara başladık. Milli Türk talebe birliği lokalinde haftada iki gün halay ve koro çalışmalarımız devam ediyor, ayrıca bütün talebe arkadaşlar hisselerine düşen her işi zevkle yapıyorlardı. Mustafa beyin dediği gibi Gaziantep belediyesinden, fıstık kooperatifinden yardımlar gördük. Bütün ikramiyelerini hemşehrilerimizden ve büyük müesseselerden temin ettiğimiz eşyalarla piyango tertip ettik. Tahmin ettiğimizden çok fazla bilet sattık. 31 Mart akşamı hemşehrilerimiz ve bizleri seven birçok davetliler akın akın geldiler. Tokatlayanın bütün salonları hınca hınç dolmuştu. Saat 21 de gece başladı. Evet bu gecenin özelliği danslı olmasıydı. Zaten başka türlü olmazdı. Tokatlayanda piyes yapılamazdı. Ortaya gelenler danslı olduğunu biliyorlar ona göre geliyorlardı. Keza belki 5-10 masa hariç bütün masalar pist'te yer bulabilmek için cazın başlamasını heyecanla bekliyorlardı. Yine arkadaşım hatırlarki Sabite Tur dahi caz kadar rağbet görmemişti.

Bu arada idare heyetinin kararlaştırdığı program dahilinde mahalli türkü, koro, halay, mahalli adetler ve monoloğlara da yer verilmişti. Programa göre halay ve mahalli oyunlar 2,30 dan sonraya bırakılarak diğerleri cazlar arasında sık sık tekrar edilmişti. Saat 2.30 a geldiği zaman davetlilerin % 90-95 i salonda hazır bulunuyordu. Halay ve mahalli gösteriler başladı. Hemşehrilerimiz bunlara bütün ruhlarıyla hatta bizzat bedenlen iştirak ettiler.

Saat 4.30 olduğu zaman bütün davetliler gecenin çok çabuk geçtiğini söyliyerek ve memnuniyetlerini alenen bildirerek salonu terk ediyorlardı.

Bu arada gecemiz bu güne kadar yapılan gecelerin en yüksek kârını temin etmiş oluyordu.

ŞEHİR TEMİZLİĞİ

Hemen hemen hepimizin bildiği «Temizlik imandan gelir» diye dinî olduğu kadar medeniliklede sıkı irtibatı bulunan bir söz vardır. Zira, hiç şüphe yok, bu söz; hem kendi varlığımızı temsil eden ruh ve ahlâk temizliği, hemde dış görünüşümüzle bizleri cemiyete takdim eden üst baş temizliği için muteber olarak kabul edilebilir. Biz burada her iki nokta üzerinde durarak türlü tefsirlerde veya yorumlarda bulunmaktan ziyade, en başta medenî bir insan olarak, sonra da şehirli bir vatandaş olarak, kötü ahlâk ve düşüncülerle kimseyi üzmeksizin, keseden bir kuruş dahi sarfetmeksizin ve yıkanmamaktan veya yıkamamaktan hasıl olan fena kokularla kimseyi taciz etmeksizin, her şahsın yapabileceği bir temizlik üzerinde durmak ve bu yolla da medenî bir arzuyu duyurmak istiyoruz. Şehir temizliği! Medenî ihtiyaçtan doğan arzunun ismi budur.

Gün be gün medenî ışığın parladığı yere doğru biraz daha yakınlaşan güzel şehrimizi şark'ın incisi diye vasıflandırmıya sebep teşkil eden vesilelerden biri de; hiç şüphe yok Gazi şehrin bol miktarda yemişlere yahut yiyeceklere malik oluşu ve bunun yanıbaşında da halkının yemeyi sevenler oluşudur. Yemek iyi şeydir. Fakat şehir içinde umuma karşı, yenilen yemişlerin kabuklarını ve elimizde bulunan, atılması zaruret haline gelmiş her

hangi bir nesneyi caddelere atarak fena kokuların meydana gelmesine, aynı zamanda çirkin bir manzaranın görünümüne sebep olmak herhalde iyi bir şey olmasa gerek. Bunun için şehrin uygun yerlerinde çöplükler temin edilmiştir. Elimizdeki bir şeyi atmak için ilk rastlıyacağımız çöplüğe kadar yürümeğe üşenmiyelim. Şehrimizi ziyarete gelenlere karşı fena göstermemek ve hoşla gitmiyen intibaların uyanmasına meydan vermemek için bu yolda da zahmetsiz gayretlerimizi sarfetmekten çekinmiyelim. Bundan başka, bir şehrin temizliği demek o şehir halkının ne dereceye kadar medeniyete yakın olduğunun en bariz bir misali demektir. Bu vazife, sayın hemşehrilerim herhangi bir devlet idaresine ait değildir. Bu vazife ancak kendi varlığımızın aynası olarak yine kendimize ait olan bir vazifedir. Mademki bizler, Gazişehrin evlâtları, şehrimizi yükseltmek istiyoruz o halde bu hususuda nazar itibara alalım.

Ahmet Nazif KARSLIĞİL
(Almanya)

ÇOCUKLUK GÜNLERİM

Nede çabuk geçti 13 sene,
Elveda çocukluk günlerime.
Ömrümün en tatlı yılları geçti,
Elveda çocukluk günlerime.
Ne güzelde oynardık,
O topla, o bebekle.
Komşu çocuklarıyla,
Ayrıldım bütün bunlardan.
Herkes bir tarafa gitti,
Arıyorum o günleri.
Çocukluk günlerimi.

Benen CANBOLAT

Geçmiş yıllar olmasına rağmen gece dolayısıyla bizleri yalnız bırakmıyarak maddî ve manevî yardımlarını esirgemiyen Dr. Doç. Osman Barlas, yukarıda isimlerini zikrettiğim ve zikretmek imkânını bulamadığım birçok ağabeylerime yardımını esirgemiyen belediye ve fıstık koperatifine de teşekkürü bir borç bilirim.

Mustafa güllü arkadaşşıma saygıyla.

20. 4. 958

- Mazgal önünde -

Gaziantep savaşında Camlı Kahvenin bulunduğu yerde, Türklerin siper ve mazgalları bulunuyordu. Bu mazgallardan düşman siperlerine ateş edilir ve Çınarlıdan eski postahaneye giden caddeden bir düşman taarruzunun önüne geçilmesi için gözetilirdi. Arasıra bu mazgalın önüne gelir caddeye bakardım.

HEY - HEY

*Hey hey yinede hey;
Vursun on sazla davaz zeybeği.
Girsin ortaya efem, zeybekler girsin,
Diz çökülsün,
el çırpılsın,
Çoşsun düğün.
Silah atılsın, canan sevilsin.
Değişsin çeşnisi meydanın;
«Meydan gümbür gümbür gümbürdesin»
Haydah Yürük Ali ata binsin, Haydaah;
At yarışın,
Cirit atılsın, Dadaloğluyla....
Gökçe efe seyretsin Kozanoğluyla.
Vursun on sazla;
Davul zurna katılsın araya.
Çekilsin halay, kız kızan karışık.
Lorkey vursun, üç ayak çalınsın,
Çalsın çalınsın on sazla.
Ayşe Mehmedine, Hasan Fatmasına kavuşsun,
Kavuşsun efem, kavuşsun.
Ölüm unutulsun yaşamak sevilsin,
Zevk bilinsin hürriyet istensin.
Derili gözlerden efem yaşlar silinsin.
«Kara koyun etli olur»,
İnsan oğlu dersiz olmaz derili olur.
Yaş ilerler kara zülüf, kara sakal aklı olur.
Türküler yakılır yayık yayılır;
Dağlara abanır efem yavukluya kul olur.
Gün olur pala bıyık kana boyanır,
Gün olur sabana sarılır,
Allanır pullanır ayşesi,
Harp olur, düşmana dayanır, yola dayanır.
Dayanır dayanırda efem,
Tek şeye dayanamaz işte onu diyemem.*

Ahmet EĞİN

Aylarca bu caddeye insan ve canlı mahluk ayağı basmadığından yabancı otlar ve dikenler bitmiş caddelikten çıkmış ıssız boş bir kır manzarasını almıştı. Bu mazgal önünde durur, acaba yine bu ana yol, şenlenir, şehrin insan akıntısını buradan görmek bahtiyarlığına mazhar olabiliormiyiz, diye düşünceye dalardım. İşte o zaman ki tatlı hayal, hakikat oldu.

Akşam üzerleri işimi, vazi felerimi bitirdikten sonra yorgunluğu gidermek için vaktiyle Türk kahramanlarının mazgalının bulunduğu Camlı Kahvenin batı tarafındaki köşeye oturur, yudum yudum kahvemi içerken, bu caddeye bakarım. Okullarından evlerine dönen genç talabelerle Antep halkının bu caddeden canlı ve neşeli gidiş ve gelişleriyle bu ana yolu doldurushlarını gördükçe içim ferahlar ve minnettarlığım artar.

Memleketi uğruna seveseve canlarını verip kanlarını akıtan altı bin Türk şehidini ve binlerce kol ve bacaksız kalan fedâileri, hatırlamak her Türk için en mukaddes bir vazifedir.

Savaş günlerinde, ıssız kalan cadde üzerinde şehrimizin kurtuluş bayramını yapıyoruz. Ve baştan başa Türk bayrakları dalgalanmaktadır. Bu günleri gördüğümüz için bize ne mutlu...

Tevfik ÖNER

K A R A E D E B İ Y A T

Çocuklarımız ve gençlerimiz yetiştirilirken onlara bilhassa varlığı ile, birliği ile, hakkı ile bağdaşmayan bütün yabancı unsurlarla mücadele lüzumu ve millî fikirleri, mükabil fikre karşı coşkunca, fedakârca ve şiddetle müdafaa zarureti telkin edilmelidir. Yeni neslin bütün ruhî kuvvetlerine bu vasıfların ve kabiliyetin aşılması lâzımdır.

ATATÜRK

M. GÜNER SAMLI

Yalnız Türkiyenin değil, bütün dünya milletlerinin mezelelerinden birisi de son yıllarda tehlikeli bir hal alan resimli çocuk dergilerinin durumudur.

Bu münasebetle bir (Milletlerarası Çocuk Edebiyatı Birliği) kurulmuştur. Bu birlik Mayıs ayı içinde Floransa'da bir kongre akdetti. Kongreye çeşitli milletlerin temsilcileri katıldı. Gayeleri, (Kara Edebiyatın) imhası...

Birliğin bu yolda nasıl bir mücadeleye girişebileceğini bilmiyoruz. Yalnız hakikat şu ki, salgın halini alan resimli hikâyeler gençleri tehdit etmekte, garip iptilaların kucağına atmakta, ahlâk istihalesine doğru sürüklemektedir. Öyle ki bugünkü futbol illeti nasıl gençler üzerinde yıkıcı tesirler bırakıyorsa, bu (Tom mişk, Tomahavk, Bekkosbill, 1001 Özel) adlı yayınlar ve daha onlarcası çocuğu maceralı bir hayata imrendirmekte, kabadayılığı, silahşorvari hareketlere özendirmektedir.

Kongredeki Türk temsilcisi mezkûr dergilerin çocuklar üzerinde ne kadar kötü ve gelecek için ne gibi tehlikeli sonuçlar bıraktığını gayet güzel izah etmektedir:

(Katı kalblilik ve ahlâksızlık aşılır. Kötü temayüllere karşı mukavemeti azaltır. Muhayyileleri anormal hareketlere doğru kamçılar. Mümkün ve gayri mümkün suçlara teşvik eder. Cinayet tekniğini en önce teferruatına kadar öğretir. Cemiyet düşmanı hatipleri idealleştirir. Irklar

arasında düşmanlık yaratır. Marazi bir cinsiyet temayülü aşılır).

Görüyorsunuza Amerika tarihinden ilham alınarak uydurulmuş, istismar edilmiş (Covboy) hikâyeleri çocuklar üzerinde ne kadar korkunç tesirler meydana getiriyor. Yukarıdaki sözlerde hiçbir mübalağa yoktur. Delegemiz teşhisiyle tamamen hakikatı ifade etmiştir. Birçok çocukların anneye, babaya, öğretmenine hülâsa cemiyete kafa tutmaları, karşı gelmeleri, söz dinlememeleri de nihayet okudukları o hikâyelerin bir sonucudur. Bunun için nasıl bir tepki lâzım. İleri cemiyetlerde bu tepkiyi aile gösterir. Fakat maalesef ailelerimizi bürüyen kayıtsızlık, mesuliyetsizlik, şahsî disiplinsizlik onlara çocuklarının ne ile meşgul bulunduklarını düşündürmeğe imkân vermiyor. Bugün eğer ailenin çocukları üzerinde müessir bir kontrolleri ve disiplini bulunsa cemiyetin bir çok hastalıkları hal yoluna girebilirdi. Bugünkü duruma göre aileden bir tepki beklenemez olsa olsa yine bu dâvanın hallinide münevverlerimizden beklemek gerekiyor. Milli Eğitim Bakanlığı bir komite kurarak bu yolda çetin ve azimli bir savaşa girişmelidir. Evvelâ bu kabil işlerle uğraşan ve paradan başka bir düşünceleri olmıyan yayınevleri kontrol altına alınmalıdır.

Hiç şüphesiz bu hayatî meseleyi ele alacak kişiler daha müessir tedbirler, daha iyi hal çareleri bulacaklardır. Diyece-

(Devamı sahife 19. da)

EDEBİYAT VE ŞİİR

Kelime manasiyle terbiyeler demek olan edebiyat, gerek sosyal hayatın gerekse kültürel hayatın türlü zaman içindeki gelişimini terennüm eden bir söz hünéri ilmidir. Öyleki, onun sesi kulaklara renk ve ahenk içinde gelir çarpar, kıvrılır bir dekor olarak ebedileşir. Ebediyat bazan bir kopuzun tellerinden, bazan bir üstâdın dillerinden can ve ten bulur.

Edebiyatı altına benzetirsek, şiir de onun usta elinde işlenmiş bir şekli olur. Hakikatte şiir; hisli anlardaki duygulanmaların mevzun bir şekilde ifadesinden başka bir şey değildir. Fakat her duyulan dile gelmez o da başka şeydir.

Şiirin konusu ne olabilir? Recaizâde Mahmut Ekrem Bey'in dediği gibi «Zerrattan şemse kadar her güzel şey konu olabilir.» Zira güzel olan şeyler bizi düşündüren şeylerdir. Halbuki yeni şair: «Bir yenilik bir buluş olsun» diyor. Buna göre yenilik denen şeyin saçmalık demek olduğunu kabullenmek gerekir ki işin en garip tarafı budur. Çünkü bu mantıksızlığımızı savunmak olur. Öyleyse bu yenilik budalalığı nedir? Arı'da yaptığı balı bilmiyor.

Biz tarihimizle, mazimizle, medeniyet aynamız olan edebiyatımızla iftihar ederiz. Onun eskiliğinden bahsedenler ne zavallıdırlar ki, kendi benliklerinden bîhaber milli servetlerinden mahrumdurlar. E-fendim divan edebiyatı eskiymiş. Evet doğrudur. Cevizin kabuğunu kaldıramıyanlar onun ruhu sihirleyici letâfetinden anlar mı? Şayet biraz zahmetten kaçınmış olanlar onu kötülemekteki manasızlığı herhalde idrâk edeceklerdir.

Yenilik demek, eskiyi bilip öğrendikten sonra güzele, iyiye hamle yapmak demektir.

Oysa ki yeni şair:

Yeni şiir okuyorum.

Şairine bakıyorum

Ben de şiir yazı verip

Ben de şair oluyorum.

Bazan yalan bazan gerçek,

Doğrusunu atıyorum.

Sonra kitapta toplayıp,

Şiir diye satıyorum.

Bakıyorum iyi meslek,

İstemiyor fazla emek.

Şartı var ama çok basit,

Biraz mantıksız söylemek.

Bunları tam yapan şair,

Açar şiirde bir devir,

Çabuk meşhur olur ama,

Kendisinden şüphelenir.

diyor.

Şiir, ağzına gelen her müstehcen kelimeyi kullanan hislerine râm olmuş bir kimsenin vasıtası olamaz. Şunu belirteyim ki şiir denilen fazilet başlı başına bir kemaldır. Aslında şiir sözdür ama, söz arştan inmiştir. O söz ki şiirde can ve ruhtur. Hakikî şair kalbin derunundan seslenir. İşte, bu sesi duyan gelsin bu meydana.

Sanma ki yenilik düşmanıyım. Asla herkesten çok sever ve saygı gösteririm. Yalnız onun bu derece ellerde oyuncak olmasına asla tahammül edemem; Hele millî kıymetlerimize bir hiç nazariyle bakanlara karşı en büyük mücadeleciyim.

İngiliz milleti bir sheakspear'i ile, Alman milleti bir Cothe'siyle öğünsün onları şahikâlara çıkarsın da biz Fuzûlî'lerimizle, Nef'i'lerimizle, Nedim'lerimizle, Galiplerimizle, Hamid'lerimizle, Akif ve Kemâl'lerimizle övünmiyelim aksine onları yerelim. Ne acı değilni?

A. Gani UNCUGİL

TARİHİ BELKİS HAREBELERİNDE ÜÇ GÜN VE DIŞARIYA KAÇIRILAN HAZİNELER

Müzelerdeki tarihi eserlere maddeleşmiş tarih diyen âlim ne kadar haklı söylemiş. Tarihi hakikatların tarihi isbatı olan eserleri incelemek ve aziz okuyucularıma tanıtmak tecessüsü bende pek fazla olduğundan aşağıda tasrih ve tavih ettiğim tarihi Belkis incelememi sunacağım.

Mayıs ayı ortalarına doğru Nizip kazasından öğleyin saat 12 sularında Bireciğe gitmekte olan külüstür bir otobüse binerek Nizip'e 5 km. mesafede olan Keferut (Torun Mahmut) köyünde meskûr otobüsten inerek yaya yürümeğe başladım. Tahminen Belkis harebelerinin bulunduğu Belkis köyüne bir saat yürüyüşten sonra köye vardım, geceyi köy halkının Tarihi Belkis harabelerine ait rivayet kabilinden ve bazı münevverlerden duydukları yarı yamalak hakikatlara ait müsahabelerini can kulağı ile dinledim. Sordukları soru-

lara ait cevapları kendi bilgi kapasitem dahilinde tenvir etmeğe gayret gösterdim. Bittabi bu konuşmalar pek uzun sürdü. Çünkü senelerden beri o köyde yaşayan bazı ihtiyarlar, Belkis harabelerinden şimdiye kadar çıkarılan ve bazı göz açık para hırsı hâkim olmuş sayısı bir hayli kabarık tarihi eserleri; Belkis harabelerinde bulunan mezar, mağara, su yolu, kuyu gibi yerlerden birinci Cihan harbi ile İstiklâl harbi arasındaki yıllarda çıkarılan ve değeri çok kıymetli olan, kitabe, testi, ziynet eşyaları, heykel, çeşitli bakır paraları, yüzük kapları, camdan mamul çeşitli eşyalar v.s. gibi eserleri cüzî bir para mukabilinde Suriye'de mukim bazı antikacılar sat- tıklarını köy halkının genci ihtiyarı içleri sızlayarak anlata anlata bitiremiyorlardı.

Mehmet SOLMAZ

(Devam edecek)

19 MAYISTAN 19 MAYISA

(Sahife 7 den devam)

daha elim ve daha vahim olmak üzere, memleketin dahilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dâlalet ve hattâ hiyanet içinde bulunabilirler. Hatta bu iktidar sahipleri şahsi menfaatlerini, müstevlilerin siyasi emelleriyle tevlit edebilirler. Millet fakru zaruret içinde harap ve bitap düş-

KARA EDEBİYAT

(Sahife 17 den devam)

ğim şudur ki, benliğimizi ve cemiyetimizi tehdit eden (Kara Edebiyat) ile savaşmak, (Kalkınma) yapmak kadar elzemdir, şarttır.

Unutmayın çocuklarının milli duygusu, milli terbiye, milli ahlâk nihayet milli edebiyatla yetiştirilemedikleri milletler kültür bağımsızlıklarını kaybederek ezilirler. İhmala, şakaya, küçümsenmeğe gelir hiç bir tarafı yoktur bu işin. Tehlike büyüktür, gençliği öldürebilir.

müş olabilir. EY BÜYÜK ATATÜRK işte bu ahval ve şerait içinde dahi vazifem, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğum kudret damarlarımdaki asil Türk kanında mevcuttur. (3)

Ve nihayet gün 19 Mayıs 1958

Gözlerimizi burcu burcu hürriyet kokan bir vatanda mutlu bir güne açıyoruz. Ciğerlerimizi hürriyetin bu bitmez tükenmez kokusu ile doldururken, boyunlarımız zincirsizliğin kıvancı içinde, kalblerimiz yerinde durmuyor, taşıyor.

Bu insanlar senin sayende insan, bu gençlik senin sayende ayakta ve bu toprak senin sayende hürdür. Hepimiz sana minnettarız Atatürk...

1- Mesut Tarcan (Bandırma vapuru şiir)

2- Sabih şendil (İstiklâl Savaşında M. Kemal-şiir)

3- Atatürkün Türk gencine hitabından mülhem: Türk gencinin Ataya hitabı.

ATA'MI GÖRDÜM

Atamı bu gün rüyada gördüm
Tarih kollarını vatana germiş
Vatan dolu gözlerinden
Dalga dalga
Alev alev
Ümit fışkırıyordu

Atamı bugün rüyada gördüm
Asal parmağıyla
Biryerler gösteriyor
Bir şeyler yazdırıyordu
Güneş başıyla
Güneşsiz vatani düşünüyordu

Atamı bugün rüyada gördüm
Birşeyler söylüyordu
Türklük gibi dik
Türklük gibi sağlam
Bayrak kadar kutsal vücuduna
Gururla baktığımda
«Çalışın» diyordu «hayat Türkündür»
«Bilgisiz başları»
«Ekinsiz toprakları düşünün»

Atamı bu gün rüyada gördüm
Ölsemdede gam yemem artık.

1954

H. Uğuroğlu BARLAS

NOT: Şairin Derneğimiz tarafından yayınlanan (Ballı Kaya) şiir kitabından alınmıştır.

GAZİANTEP LİSESİ MARŞI

*Senden feyz alıyoruz gayemiz yurda hizmet
Engelleri alt eder hakka doğru gideriz
Bize ilim yolunda nur saçmaya devam et
Bu hızla vatani birgün cennet ederiz.*

*Güneyden bütün yurda ilim nurunu saçan
Gaziantep Lisesi bir meşale kalplerde.
Bir tarihi deviren bir şanlı tarih açan
İsmimiz duyulmalı namı almalı her yerde.*

Güfte: M. Sami Arı
Beste: Ferit Ginol

BU ŞEHRİN DERTLERİ

NEREDE DEVRİMLERİMİZ?...

Hasan ÖZTAŞ

Bir taraftan devrimlerimizi müdafaa ederken bir taraftanda bir sürü «Devrim Düşmanlarına» göz yumuyoruz. Yurdun birçok yerlerinde dini maddi ihtiraslarına alet etmiş yobazlar, açıktan açığa veya gizlice zehirlerini hâlâ etrafa saçıp duruyorlar.

Birçok yerlerde olduğu gibi şehrimizde de de kara çarşafılara, devrimlerimize hiç çekinmeden meydan okuyan bu geri kafalı insanlara raslamak mümkün. Mahalle aralarında hâlâ «mahalle mektepleri» fütûrsuzca talebelerini yetiştiriyor! İşin asıl acı tarafı bazı ana babalar çocuklarını buraya göndermekte hiçbir mahzur görmüyorlar.

Bugün ilk ve orta okullarda din dersleri okutuluyor. Okullarımız her ne kadar bu ihtiyaca lâyıkıyla cevap verecek mahiyette ve kudrette değilse de gerek okutulan kitaplar ve gerekse dersi veren öğretmenler, mahalle mekteplerinde bu işi sırf para kazanmak amacıyla yapanlardan, kıyas edilemeyecek derecede daha ehliyetlidirler. O halde niçin bu küçücük yavruları hiç bilgisi olmuyan bu cahil insanların eline teslim ediyoruz. Bu yavruların istikballerini mahvetmek günah değilmi? Bu işi bir geçim vasıtası yapmış insanların yetiştirdikleri bu zavallı çocuklardan ne beklenebilir?..

Körpe dimağların genişlemesine ve gelişmesine imkân vermiyecek şekilde saran, onları belki de istikbalin birer mürtecisi yapacak olan bu faaliyetlere neden müdahale etmiyoruz? Neden?

Şurasını esefle itiraf etmek lâzım gelir ki; devrimciliğimize olan bağlılığımız gün geçtikçe çözülmektedir. Eğer ideallerimiz önünde beliren bu kara cahil gürüha lâzım gelen muameleyi yapmaz, bu tekrar geriye dönme hareketlerine karşı pasif kalırsak, bunun ceremesini -daha evvel olduğu gibi- gene bizlerin çekeceğini unutmuyalım!

ZİYAFET

Kilosu onbeş liradan patlıcan veya biber dolmasıyla verilen ziyafetlerden değildi. Maddî hayatımızın bin bir ince hesabını unutturan bir ziyafetti. Devamınca, hattâ uykularımızda bile hazzını gönülerimizde, tadını kulaklarımızda hissettiğimiz bütün bir geceye aitti.

Salonu tamamen dolduran dinleyicilerin gönüllerinde bir şey vardı ki, Mustafa Çavuşun hicaz curcuna şarkısıyla yücelttiği yüce dağlarla yüceliyordu.

Dinleyiciler o gecenin sabahında yumuşak nağmelerin verdiği rikkat ile, eşiklerinden atlayıp dünya ahvali ile kucaklaşmaya giderlerken pek çok tolerans'a sahip idiler; O gün hergünden çok çalışacaklar, hergünden az yorulacaklardı. Bu ziyafetten alınan gıdada bunları temin eden bir iksir vardı. Gaziantep'li bir sene-den beri bu iksirin hasretini çekmişlerdi. Onun için bu geceye vuslat gecesi diyen hata etmezdi.

21-Mayıs gecesi Gazişehr'in bağrından yetişen mütevazî sanatkârların lirik sesleriyle gönüllerimizin hudutsuzluğunu idrak ettik. Ayıntabî Mehmet, Hacı Hıdıroğlu Tevfik Beyleri maziden hale kendi sesleriyle getirmek kadirşinâslığını gösteren Dr. Cemil Özbal ve Ali Çelikbaş kendi seslerini de onlara dinleterek dünyada henüz hayat olduğunu ispat ettiler. Böylece, Ayıntabî Mehmet ve Hıdıroğlu Tevfik Beyler ebediyette teselli bulmuşlardı. Gaziantep'in geçmişte ve halde yapan ve yaşatan evlatlarına bir gecede pek çok teşekkür borçlandık.

Bağlama ekibinin çok mütevazî ve bu tevazuunda vekar bulan icraatı ile bütün dinleyenler halktan ve halkla beraber olduklarını hatırlamanın gururuna erdiler. Orhan Şanlı "karpuz kestim yiyen yok," diyordu ama biz doymak bilmiyorduk, doymadıkta...

Âcizane ne kadar söylesem az. Gerçekte bu satırlarla bir methiyede karalamıyo-

rum. Bunu yapabilmek için musiki sanatına vakıf olmak icabettiğini herkes bilir. Bu sadakatten mahrum olmanın acısı ile ziyafetin sık sık tekrarı için dialayenlere tercümanlık etmek istedim. Haddimin üstünde bir iş yaptımsa affedersiniz.

Fakat;

Gönül bir hoş sedâya müptelâdır,
Sevda-yı hoş seda da bir belâdır,
Vuslat-a bin yol gözükse ne gerek
Aşk-ı Hak'çün yol bu hoş iptilâdır.

demekten men edemezsiniz.

Öyleyse, Ali Çelikbaşın Nedîm-i seslendiren "Haddeden geçmiş nezaketini,, Dr. Cemil Özbal'ın "dil'i suz eden saz semâisini bir daha dinlemeye muntazır olduğumuzu hepimiz için söyleyeceğim. Bu intizar da Gaziantep Türk Musikisi Cemiyetine en samimi teşekkürlerimizle muvaffakiyet temennilerimizi duyurmaya yetecektir sanırım.

Selahaddin ERTÜNER

29.5.958 ~

ÖĞRENCİ YARDIMINDA DERNEĞİN TAKİP ETMESİ GEREKEN YOLU NE OLMALIDIR?

(Sahife 4 den devam)

şöne için Kültür ve Yayın Şubesi ile yurt işine tahsis edilmelidir. Kültür ve Yayın Şubesi elde edeceği gelir ile 1958-1959 yılında bir basımevi kurmayı düşünmekte, Gaziantep kültürel hayatı ile ilgili en az 50 kitabı neşretmek; dergiyi geliştirmek; Gaziantep Kitaplığını ve arşiv deposunu kurmak; Gaziantep Tarih ve Kılavuzunu yayınlamak; amatör tiyatro teşekküllerini imkânlarla kavuşturmak; sergi kolunu geliştirmek ve bir lokale sahip olmak; ilkokul davasını ve orman davasını ele almak istemektedir. Bütün bunların mümkün olması için genel kongrenin, yardım taraftarlarının aşırı taleplerini firenlemesi ve eski dernek zihniyetine açıkça cephe alması gerekmektedir. Hulûsi YETKİN

Okuyucularla Başbaşa

1. Ümit Film'nin çevirdiği (Şahinler Diyarı Gaziantep) Filminin Gazişehir gülünç duruma soktuğu hakkında rivayetler işitiyoruz. Bu rivayetlerin doğru olma ihtimali varsa, Gaziantep Kültür Derneği neden harekete geçmiyor?

**Durdu Akkan—Adil Dâi—Fadıl Ezici
Abidin Parlak—Ökkâş Kasapseçkin—Gaziantep**

Ümit Film (Şahinler Diyarı Gaziantep) filmini resmî makamların himayesi ve yardımı ile çevirmektedir. Mesul şahıslar filmin güzel olacağını iddia etmektedirler. Yüzlerce Gaziantep'liden ise, kötü rivayetler işitmekteyiz. Filmi seyretmeden müsbet veya menfi bir fikir ileri sürmenin doğru olmayacağı kanaatindeyiz. Hazırlanan eser hakikaten güzel ise, kötü ihtimalleri düşünerek şimdiden engel olmak memleket menfaatlerine aykırıdır. Eğer film hakikaten Gaziantep'i gülünç duruma düşürüyorsa Derneğimiz derhal harekete geçecektir ve filmin halka gösterilmesine engel olmaya bütün imkânları ile çalışacaktır.

2. Gaziantep Kültür Derneği Öğrenci yurdu meselesini şimdiye kadar neden halledemedi? Güner Samli-Malatya

Onbir yıldan beri derneğimiz idare heyetlerinde vazife alan yüzlerce Gaziantep'li münevver, İstanbul ve Ankarada birer talebe yurdunun kurulması için candan çalışmışlardır. Derneğimizden öncede (Gaziantep Yüksek Tahsil Talebe Cemiyeti) yurt işini gerçekleştirmek için yıllarca gayret sarfetmişti. Bu konuda yüzlerce toplantı yapılmış ve binlerce sayfa yazı yazılmıştır. Fikir çok güzeldi; Fakat tatbik edilemedi. Fikri tatbik için, herşeyden önce onbinlerce lira paraya ve hiç menfaat beklemeden feragatla çalışacak elemanlara ihtiyaç vardı. Parayı halktan temin etmek için girişilen teşebbüsler semere vermiyordu. Halkımız daima yurt meselesine karşı ilgisiz kalmıştır. Dernek idarecileri derneğin kurulduğu ilk yıllardan itibaren kül-

türel faaliyete girişse idi, yurt davası halka daha çabuk duyurulur ve belki şimdiye kadar yurt davası halledilmiş olurdu. Yurt meselesini şimdi devlet ele almış bulunmaktadır. Derneğimiz ise devlete yardımcı olmaya çalışmaktadır. Bugünkü idare heyeti zamanında. Ankarada bir yurt arsası satın alınmış ve bu yıl inşaata başlanacaktır. Bir Eşya piyangosu tertip edilmiş, geliri yurt işine tahsis edilecektir. İstanbulda da yurt işinin gerçekleşmesine çalışacak (Gaziantep'i Tanıtma ve Yardımlaşma Cemiyeti) nin kurulduğunu memnuniyetle haber aldık. Yeni cemiyete Gaziantepten mümkün olan yardımı yapmak hemşerilerimizin bir vazifesi olmalıdır.

3. Gaziantep Kültür dergisi genel konulara daha fazla yer verse, bir bakıma daha çok tutunur, okuyucu bulur.

A. T. Ankara

Dergimizin esas gayesi okuyucu bulmak ve kâr etmek değildir. Amacımız Gaziantep bölgesini kültürel, ekonomik, folklor. sosyal cephelerden inceliyen ilmi yazıları yayınlıyarak aydınlarımızın ve ilim adamlarımızın istifadesine arz etmek ve Gaziantep'i tanıtmaktır. Gönül arzu ederki Türkiye'nin her bölgesinde bu gibi dergiler yayınlansın. Önce Türkiyemizi ve halkımızı ilim ışığı altında tanıyalım. Türkiyemizi ve halkımızın imkânlarını bilmeden Türkiye'nin büyük davalarının halledileceğine inanmıyoruz.

MAZİNİN KOYNUNDA

Mazinin koynunda uyur bebek benliğim.
Anılar süt şişesi dudaklarımda,
Kurt çürüğü bir ağaç
İlkbaharda gençliğim...

Yurdagül Serap GENÇAY

Şairin Meşale yayınları arasında çıkacak "Çürük Tekne,, isimli şiir kitabından alınmıştır.

S A Y I N V A T A N D A Ş

Umumiyetle satıcılardan bir şey aldığımız vakit, bunlar dağılmış kitap sayfalarına sarılmaktadır. Bu kitapları bizler alıyor, okuduktan sonra lüzumsuz kağıt diye kilo ile satıyoruz.

Yolculuk

*Ne vakit bir yolculuğa çıksam
Yer altındaki dünya gelir hatırıma,
O anda;
Dedikodulardan uzakta isimli
Bir şiir yazmak isterim özgene...
Mesut yaşamak için*

Musa KARACA

Kitapların herbiri kültür alanında bir kıymettir.

Sizin okuyup faydalandığınız kitapları alamıyacak kimseleri düşününüz.

Kitapların, ilmî ve edebî kıymetlerini, bir kağıt parasına değiştirmeyiniz.

Okuduğunuz ve size gereği kalmıyan kitapları, Vilayet Umumî Kütüphanesine veriniz. Bu memleketin kültür sarayında sizinde bir emeğiniz, isminiz yazılı bulunduğu bir hatıranız kalsın.

Kütüphanemiz yardımlarınızı bekliyor.

Not: Vilayet Umumî Kütüphanesi, kitaplarını illâ kilo ile satmak isteyenlerden alabilir.

DERNEK HABERLERİ

(Sahife 2 den devam)

dilmiştir. Devlet Tiyatrosu elemanlarının şehrimizi de sık sık ziyaret etmesi ve şehrimizdeki amatör tiyatraların gelişmesi için Devlet Tiyatrosundan rejisör ve idareci istenmesi uygun görülmüştür.

7. 24. Mayıs. 1958 Öğle üzeri Merkez Yönetim Kurulu tarafından şehrimizden ayrılan Maarif Müdürümüz Sadrettin Özdoğu şerefine Büyük Kulüp'te bir veda yemeği verilmiştir. Toplantıda Gaziantep'in Maarif ve Kültürel meseleleri tartışılmıştır.

8. 26. Mayıs. 1958 de Derneğin eski yayınlarından Ömer Asım Aksoy, Şakir Sabri Yener ve Ali Nadi Ünler'in hazırladığı (Aydi Divanı) tekrar satışa çıkarılmıştır.

9. Maarif Vekâleti Yayın Müdürlüğünce Şakir Sabri Yener'in yazdığı (Gaziantep'in Yakın Tarihinden Notlar ve Hatıralar) isimli eserle Gaziantep Kültür Dergisinin şimdiyece çıkmış sayılarından

yüzlerce nüsha 28. Mayıs. 1958 tarihinde satın alınmıştır.

10. Cemil Güçyetnez'in yazdığı ve dernek tarafından yayınlanacak olan (Gaziantep Türküleri ve Manileri) isimli eserin son formları basılmaktadır. Önümüzdeki günlerde satışa çıkacaktır.

11. Masrafları yazar Mehmet Solmaz tarafından verilen (Keşiş Dağı Arpalık) isimli eser önümüzdeki haftalarda derneğimiz yayınlarının 7 ncisi olarak satışa çıkacaktır. Kitabın gelirini Derneğe bırakan Mehmet Solmaz'a teşekkür edilmiştir.

12. Şehrimiz ilkokullarına ve kütüphanelerine dağıtılmak üzere 150 adet (Gaziantep'li Mustafa) isimli çocuk kitabı Maarife hediye edilmiştir.

13. Yaz aylarında köy gezileri tertip etmek için hazırlıklara girilmiştir.

14. Yayın Kolu tarafından çıkarılan Dernek Basın Bülteninin Türkiye'nin belli başlı gazetelerine gönderilmesine de karar verilmiştir.

Son Kapak

Alında kırışık,

Saçlarda ak.

Yaklaşmakta

Son durak.

Ömür kitabı

Yavaş yavaş,

Çevrilir

Yaprak yaprak.

Hayat romanımız

Bitecek.

Belki bugün,

Belki de yarın

Kapanacak

Son kapak.

Mustafa KARTAL

GAZİANTEP KÜLTÜR DERNEĞİ

EŞYA PIYANGOSU

Geliri yüksek tahsil öğrencilerine harcanmak üzere tertip edilen eşya piyango-sunun çekilişine çok az zaman kalmıştır. İkramiyeler arasında radyo, bisiklet, halı, kilim, mutfak eşyası, çay takımı gibi eş-yalar da bulunmaktadır.

Ö M Ü R

İçimde bir şey duyuyorum

Taze, taze

Renk, renk

Aydınlıklar içinde

Yaşama dolu hayat

Hadi ÖZDEMİR

GAZİANTEP KÜLTÜR DERNEĞİ

ŞEN TİYATRONUN 4. ncü gösteri gecesi

30.Haziran.1958 akşamı Öğretmen O-kulu Müsamere Salonunda yapılacaktır.

Gecede halk türküleri ekibi folklor gösterisinde bulunacaktır.

Mehmet Ali Çamlıca'nın yazdığı (İn-san Sarrafı) ile (Kahveci) isimli iki kome-di sahneye konacaktır. Sahne aralarında üç skeç ve şiirler yer alacaktır.

Derneğimizin yayınladığı kitap

ve büroşürler:

Aydi Divanı (Ömer Asım Aksoy-Şa-kir Sabri Yener-Ali Nadi Ünler) 300 Kr.

1) Gaziantep'in Yakın Tarihinden Not-lar ve Hatıralar (Şakir Sabri Yener) 200 kuruş, Gaziantep'in Maarif tarihi

2) İlk Şiir kitabı (Ertuğrul Karakoç) 25 kuruş

3) Burası Sınır Şehri Gaziantep (Ha-lim Yağcıoğlu) 50 kuruş

4) Bizden Şiir kitabı (A. Gani Uncu-gil) 25 kuruş.

5) Ballı Kaya Şiir kitabı (Uğuroğlu Bar-las) 70 kuruş.

6) Gaziantep Türküleri ve Mânileri (Cemil Güçyetmez) 300 kuruş

7) Keşiş Dağı Arpalık (Mehmet Sol-maz) fiyatı 100 kuruş. Fıkra ve makaleler.

Gaziantep Kültür Dergisi Abonelere ve öğrencilere Fiatı 75 Kuruştur. Altı aylığı 450; Yıllığı 900 kuruştur.	Abone ve Haberleşme Adresi : Hulûsi Yetkin Adliye Karşısı GAZİANTEP	Gönderilen Yazılar iade edilmez. Yazıların daktilo edilip gönderilmesini dileriz.
---	---	---